

Posudek školitele

**Židovští umělci v období Výmarské republiky.
Na příkladu malířů působících na berlínských uměleckých školách.**

Eliška PEKÁRKOVÁ

Bakalářská práce ÚHSD FF UK, Praha 2015, 88 s.

Když jsou studenti bakalářského studia ochotni pracovat na pomezí sociálních a kulturních dějin, zpravidla jejich snahu velmi vítám a snažím se jim dát k dispozici některý (či některé) z analytických nástrojů, umožňujících zachytit proměny vzorců uznání ve společenském kontextu. V tomto případě – když za mnou kolegyně Pekárková přišla s prosbou o projekt z židovských dějin meziválečného období – jsem zpočátku spíše váhal, jednak protože jsem neuměl operacionalizovat centrální holistický rozměr tématu (zejména kategorii židovské identity), jednak protože jsou dnes již židovské dějiny specifickým oborem se svými vlastními kontroverzemi, analytickými nástroji a směřováním.

Jsem nakonec velmi rád, že se kolegyně Pekárková do tohoto zkoumání pustila, neboť podle mého názoru našla v analýze uměleckých institucí a jejich aktérů možnost dešifrovat vývoj některých identifikačních vzorců, spojených s židovskou identitou, navíc se jí podařilo zachytit zajímavé souvislosti mezi pospolitostí, z níž umělci vycházeli, a vývojem jejich tvorby. Za nejsilnější motiv práce asi považuji výraznou zakotvenost jejich sebe-definičních snah v emancipačním projektu osvícenském a romantickém. V této formě „závislosti“ na hledání autonomie a autenticity přitom autorce nejde o popření specifické formy židovské emancipace, nýbrž o její pevnější zařazení do rámce evropských dějin.

Ve své činnosti se kolegyně Pekárková mohla opřít nejen o perfektní znalost němčiny, ale i dobrou orientaci v německojazyčné i anglickojazyčné sekundární literatuře. Právě v tomto ohledu – schopnosti číst a dešifrovat odbornou literaturu – autorka převyšuje běžnou úroveň na bakalářské úrovni studia. K tomu musím přičíst i její snahu kultivovat svůj ústní projev a prezentovat téma na seminární úrovni.

Pokud bych měl ze své perspektivy školitele zmínit body, kde se otevíraly (nebo do budoucna otevírají) další možnosti reflexe, zmínil bych je asi ve třech bodech. Předně, ačkoliv práce přesvědčivě ukazuje, že pro dané umělce představovalo židovství specifický motiv v jejich

kritice současnosti (a hledání nové identity), v práci není jasné ani směřování tohoto vývoje ani klíčové momenty změny. S tím, za druhé, úzce souvisí, že její obraz židovského umění zůstal na některých místech lehce roztříštěný – i kdybychom připustili, že kromě obecného principu hledání autenticity asi nelze nalézt společného obsahového jmenovatele pro vývoj židovské identity (silné téma, symbol, žánr apod.), tento fakt snad stojí za hlubší reflexi. A konečně, za třetí, práce může provokovat ke kritické otázce, jaký vztah má hledání židovské identity se snahami o její „popření“ (např. v prostředí komunistického hnutí či radikálně levicově definovaného umění), neboli zda tyto dva projevy nelze badatelsky spojit a pojmout je jako paralelní způsoby emancipace (odkud by pak bylo možné hledat obsahové společné motivy židovské emancipace).

To jsou však spíše úvahy do budoucna, k jejichž případné tematizaci má dle mého osobního názoru kolegyně Pekárková nejlepší předpoklady, a to na úrovni intelektuálních kompetencí a badatelské poctivosti, jazykových schopností a obecně možností zvládat náročné texty, i její nepochybné píle ve studiu. Ze všech těchto důvodů práci rád doporučuji k úspěšné obhajobě – zhodnotil bych ji přitom mezi známkou výborně a velmi dobře (podle průběhu obhajoby).

V Praze, dne 15. června 2015

Doc. PhDr. Michal P u l l m a n n , Ph.D.